

Se - och lyssna till Walker Evans

Reportage

På universitetsbiblioteket i Umeå återknyter jag kontakten med den nordamerikanske fotografen Walker Evans. Jag hittar flera utgåvor av boken *Let Us Now Praise Famous Men*. Bland dem en pocketbok från 1961, som är en gåva ur John och Sigrid Kahles boksamling. Jag lånar hem det exemplar som har bäst bildåtergivning. 61 svartvita foton inleder verket. De följs av författaren James Agees text på nästan 400 sidor skrivna i högstämt patos. Deras gemensamma arbete pågick under sex veckor sommaren 1936 då de bodde som betalande gäster hos tre bomullsodlande familjer i Hale County, Alabama. Alla var de sharecroppers. Som egendomslösa levde och arbetade de på arrenden och betalade med en del av skörden till jordägaren.

Förra gången jag mötte dessa fotografier var på Biennalen i Venedig 2015. Serien med kornskarpa bilder i bokens begränsade format visades i sin helhet genom curatorn Okwui Enwezors försorg. Att se dem fyllde mig med vördnad, både gentemot upphovsmannen och de människor han avbildade. Evans skildrar aldrig människor som offer. Bilderna visar bara mänsklig värdighet och integritet.

I ett fyra minuters avsnitt på Youtube kan man höra Evans själv beskriva arbetet i Hale County. Han säger, på ett sätt som påminner om Bob Dylan, att han varken var ute efter att propagera eller protestera mot något. Han ville mest av allt skapa uppmärksamhet kring människorna på bilderna och deras levnadsförhållanden och livsbetingelser.

Walker Evans fick aktualitet under pandemivåren 2020 då en bild ur serien fick illustrera en debattartikel i Dagens Nyheter den 19 mars. Po Tidholm påminde där om den katastrofplan som president Roosevelt skapade i USA under depressionen på 30-talet. Farm Security Administration, FSA, riktade sig till fattiga eller utblottade jordbrukare och lantarbetare, som utöver ekonomiska förluster drabbats av jordförstörelse i och under The Dust Bowl. Till det framsynta stödprogrammet rekryterades också elva fotografer för att dokumentera krisplanens framsteg och effekter. Walker Evans hade redan högt anseende som fotograf och var en av de utvalda.

Vi vet nu att den svenske regeringens krisstöd till kulturskapare under pandemin hittills inte bestått i att dela ut fler uppdrag till konstnärer eller att inköpa mer konst. Istället har stödet utbetalats för uppdrag, som inte blivit av eller som ställts in. Ulf Lundells bakvända påstående att en inställd spelning också är en spelning, har besannats på ett oväntat sätt.

I en större utställning 2006 kunde svensk publik möta Walker Evans. Han ställdes där jämsides med västerbottningen Sune Jonsson. Där fanns de bilder som kommit att bli Evans mest kända; de som avbildar bomullsodlande familjer i Hale County, Alabama och deras hem. Men i själva verket kom bildserien till under en period då Evans lämnade arbetet för FSA. James Agee skriver att han lånades ut för att istället följa honom på ett uppdrag för tidskriften *Fortune*. I slutänden ville tidskriften dock inte publicera deras reportage i text och bild. Det kunde publiceras i bokform först fyra år senare, 1941.

Det ställningstagande, som förde Evans till Hale County i sällskap med James Agee, kan diskuteras och tolkas. Men i de fyra Youtube-minuterna kan vi ändå höra hans röst kommentera betydelsen av uppdraget för FSA i en tid då inga andra jobb fanns att få.

VOLYM

Han beskriver hur det blev möjligt att fotografera allt som intresserade honom. Bild lades till bild i en samling, som i efterhand blivit ovärderliga dokument från en svår tid i landets nutidshistoria.

Text: Margareta Klingberg

Foto: Walker Evans och Margareta Klingberg

Walker Evans röst finns tillgänglig på [Youtube](#)

Från FSA-fotografernas dokumentation finns 175.000 svartvita negativ och fotografiska bilder i en samling som förvaltas av den amerikanska kongressen i [Library of Congress](#).

Volym 2020-08-07